

Zadeva C-603/20 PPU**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

16. november 2020

Predložitveno sodišče:High Court of Justice, Family Division (England and Wales)
(Združeno kraljestvo)**Datum predložitvene odločbe:**

6. november 2020

Tožeča stranka:

SS

Tožena stranka:

MCP

Predmet postopka v glavni stvari

Predložitveno sodišče odloča o vprašanju, ali je pristojno v zvezi s starševsko odgovornostjo za otroka. Otrok, ki je zdaj star tri leta in štiri mesece, je državljan Združenega kraljestva in od oktobra 2018 živi v Indiji (razen kratkega obdobja leta 2019). Zdaj ima običajno prebivališče v Indiji. Oče otroka (tožeča stranka) predložitvenemu sodišču predlaga, naj odredi vrnitev otroka v Združeno kraljestvo z obrazložitvijo, da je bil otrok neupravičeno premeščen v državo, ki ni država članica (Indija), oziroma je bil v njej zadržan in da je tik pred neupravičeno premestitvijo oziroma zadržanjem običajno prebival v Združenem kraljestvu. Mati otroka (tožena stranka) ta predlog izpodbija.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za sprejetje predhodne odločbe je vložen na podlagi člena 267 PDEU. Predložitveno sodišče prosi za razlago člena 10 Uredbe št. 2201/2003 („Uredba Bruselj 2“), zlasti o tem, ali se člen 10 uporabi, kadar se za pristojno sodišče lahko

izreče sodišče v državi, ki ni država članica (v tem primeru Indiji, z obrazložitvijo, da otrok v njej običajno prebiva).

Vprašanje za predhodno odločanje

Ali v skladu s členom 10 Uredbe Bruselj 2 sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival, obdržijo pristojnost brez časovne omejitve, če je bil otrok iz te države članice neupravičeno premeščen v državo, ki ni država članica (oziroma je bil v njej zadržan), in v kateri po takšni premestitvi (oziroma zadržanju) po poteku določenega obdobja pridobi običajno prebivališče?

Določbe prava Evropske unije, na katere se sklicujeta stranki

- 1 Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243) („Uredba Bruselj IIa“, v Združenem kraljestvu znana tudi kot „Uredba Bruselj 2“ ali „Bruselj 2R“).

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca H. Saugmandsgaarda Øja, predstavljeni 20. septembra 2018 v zadevi UD/XB (zadeva C-393/18 PPU, EU:C:2018:749).

Sodba z dne 17. oktobra 2018 v zadevi UD/XB (zadeva C-393/18 PPU (EU:C:2018:835)).

Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Določbe nacionalnega prava, na katere se sklicujeta stranki

Sodba Court of Appeal for England and Wales (pritožbeno sodišče za Anglijo in Wales) z dne 29. julija 2014 Re H (Sodna pristojnost) <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2014/1101.html>.

Členi od 1 do 3 Family Law Act 1986 (družinski zakonik iz leta 1986).

Člen 1(2) in člen 1(2A) Children Act 1989 (zakon o varstvu otrok iz leta 1989).

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 2 Tožeča in tožena stranka sta indijska državljana. Sta starša hčerke P, ki je zdaj stara tri leta in štiri mesece. Oče (SS) ima začasno dovoljenje za prebivanje v Združenem kraljestvu do leta 2021. Mati (MCP) ima dovoljenje za stalno prebivanje v Združenem kraljestvu. Hčerka P je državljanka Združenega

kraljestva. Oče je vpisan na njenem rojstnem listu in ima starševsko odgovornost zanjo.

- 3 Mati in hčerka sta oktobra 2018 odpotovali iz Združenega kraljestva v Indijo. Oče se je s tem strinjal na podlagi dogovora, da odpotujeta samo za en mesec, da se lahko udeležita verskega festivala. Oče hčerke P ni videl od oktobra 2018. Mati se je v Združeno kraljestvo vrnila novembra 2018, hčerko P pa je pustila v Indiji. Stranki sta se ločili decembra 2018. Oče se je po tistem poročil z drugo žensko. Obe stranki navajata, da je bila hčerka P leta 2019 pripeljana v Združeno kraljestvo (mati navaja, da za dva tedna), nato pa odpeljana nazaj v Indijo. V Indiji zanjo skrbi babica po materini strani.
- 4 Oče je 26. avgusta 2020 pri predložitvenem sodišču vložil predlog. Med drugim je sodišču predlagal, naj odredi vrnitev otroka v Združeno kraljestvo. Takrat je bila hčerka P v Indiji že 22 mesecev. Mati želi, da hčerka P v bližnji prihodnosti ostane v Indiji.
- 5 Predložitveno sodišče ugotavlja, da je P 26. avgusta 2020 običajno prebivala v Indiji, in trdi, da na podlagi člena 8 Uredbe št. 2201/2003 ni pristojno v tej zadevi.
- 6 Predložitveno sodišče ugotavlja, da ni mati do 26. avgusta 2020 nikoli nedvoumno sprejela, da so sodišča Anglije in Walesa pristojna za obravnavanje zadev v zvezi s starševsko odgovornostjo za P. Zato predložitveno sodišče meni, da na podlagi člena 12(1)(b) Uredbe št. 2201/2003 ni pristojno.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 7 Predložitveno sodišče meni, da je mogoče upravičeno trditi, da je bila deklica P neupravičeno premeščena iz Združenega kraljestva, in da se zato člen 10 Uredbe št. 2201/2003 lahko uporabi. Iz dobesedne razlage člena 10 izhaja, da člen obravnava le spor o pristojnosti med dvema državama članicama. V primeru protipravnega odvzema otroka država članica izvora obdrži pristojnost, dokler, prvič, otrok ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi članici, v katero je bil odpeljan ali je v njej zadržan, in, drugič, ne obstaja dokaz bodisi o privolitvi zapuščenega starša bodisi o neukrepanju navedenega starša najmanj eno leto po tem, ko je izvedel, kje je otrok. Navedeni člen zagotavlja pravni postopek za prenehanje pristojnosti sodišč v državi članici izvora in njen prenos na drugo državo članico, v kateri otrok običajno prebiva. Dobesedna razlaga člena jasno omejuje njegovo ozemeljsko področje uporabe na države članice Evropske unije.
- 8 Ta razlaga je razvidna iz Praktičnega vodnika za uporabo Uredbe Bruselj II a, ki ga je leta 2014 izdala Evropska komisija. Razdelek 4.2.1.1 določa:

„Sodišča države članice izvora obdržijo pristojnost

Za odvrčanje starševskih ugrabitev otrok med državami članicami člen 10 zagotavlja, da so sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival

pred nezakonito premestitvijo ali zadržanjem (v nadaljnjem besedilu: država članica izvora), še naprej pristojna za odločanje o vsebini zadeve tudi po ugrabitvi. Pristojnost se lahko dodeli sodiščem nove države članice (v nadaljnjem besedilu: zaprosena država članica) samo pod zelo strogimi pogoji [...].“

- 9 Drugi razlog za razlago, da je s tem členom njegovo ozemeljsko področje uporabe omejeno na države članice, je, da bi v nasprotnem primeru država članica izvora pristojnost obdržala neomejeno. V primeru ugrabitve otroka, ki bi bil odpeljan v državo, ki ni država članica, bi to preprosto pomenilo:

„V primeru neupravičene premestitve ali zadržanja otroka sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival tik pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, obdržijo pristojnost.“

- 10 Zato bi bila država izvora z vidika pravil o pristojnosti do države, ki ni država članica, v močnejšem položaju kot do države članice. To je težko razumeti.
- 11 V sodni praksi Združenega kraljestva je mogoče najti nekaj podpore za stališče, da ima člen 10 Uredbe št. 2201/2003 svetovni domet, povedano drugače, da se uporablja ne glede na to, ali je država, v kateri otrok, ki je bil neupravičeno premeščen, pridobi običajno prebivališče, država članica ali država, ki ni država članica (glej točke od 38 do 53 sodbe Court of Appeal for England and Wales z dne 29. julija 2014 v zadevi RE H (Sodna pristojnost) <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2014/1101.html>).
- 12 Sodišče ni naklonjeno razlagi v zvezi s svetovnim dometom (glej opombo 4 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca H. Saugmandsgaarda Øeja, predstavljenih 20. septembra 2018 v zadevi UD/XB (zadeva C-393/18 PPU, EU:C:2018:749), in točko 33 sodbe z dne 17. oktobra 2018 v navedeni zadevi (EU:C:2018:835)).
- 13 Zato se zdi, da generalni pravobranilec in Sodišče razlagata, da se člen 10 Uredbe št. 2201/2003 uporablja le v sporih o pristojnosti med državami članicami. Vendar ta vidik njihovih odločitev ni bil strogo potreben za odločitev v zadevi UD/XB o področju uporabe člena 8 Uredbe št. 2201/2003, zato ga je mogoče označiti kot *obiter dicta*.
- 14 Ker predložitveno sodišče nima drugih podlag, da se izreče za pristojno, meni, da je njegova pristojnost odvisna od ozemeljskega področja uporabe člena 10 Uredbe št. 2201/2003. Če tožeča stranka ne dokaže, da sodišča Anglije in Walesa obdržijo pristojnost na podlagi člena 10, ker neupravičeno premeščen otrok ni pridobil običajnega prebivališča v drugi državi članici, je treba njen predlog, ki ga je vložila pri predložitvenem sodišču, zavrniti. Pravni položaj ni jasen. Zato se vprašanje predloži Sodišču za izvedbo nujnega postopka predhodnega odločanja v skladu s členom 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije in členom 107 Poslovnika Sodišča.

- 15 Če se ta zadeva ne bo obravnavala po nujnem postopku predhodnega odločanja, lahko nastane resna, morda celo nepopravljiva škoda za odnos med otrokom in njegovim očetom in/ali otrokov razvoj ter vključevanje v svojo družino in socialno okolje. Izguba starševskega odnosa pa lahko otroku povzroči dolgotrajno čustveno in psihološko škodo s posledicami tudi v odraslosti. Šele ko bo ugotovljena ustrezna pristojnost, pa se lahko začne celovita preiskava z ugotavljanjem dejstev ter preiskavo in analizo v zvezi z dobrobitjo otroka, da se preuči interes deklice P.

DELOVNI DOKUMENT